

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Vår dato: 08.05.2015

Vår ref.: 201300151/ krn

Arkiv: 312/015.C8A0

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Kristine Naas.

Clemens Kraft AS – Søknad om tillatelse til Kløvstad kraftverk i Kløvstadelva i Kongsberg kommune i Buskerud – oversendelse av NVEs vedtak

Vi viser til søknad datert 21.12.2012 om tillatelse til bygging av Kløvstad kraftverk.

NVE mener at på grunn av konflikt med sjelden og rødlistet naturtype av A-verdi, uten muligheter for avbøtende tiltak, er ikke kriteriene i vannressursloven § 25 oppfylt. NVE gir ikke tillatelse etter vannressursloven § 8 for bygging av Kløvstad kraftverk.

Søknaden

Clemens Kraft AS søker om tillatelse etter vannressursloven § 8 til å bygge Kløvstad kraftverk i Kongsberg kommune i Buskerud fylke. Det er søkt om å utnytte et fall på 93 m med inntak på kote 165 og kraftstasjon på kote 72. Vannveien vil bestå av tunnel de første 325 m og deretter 1360 m nedgravde rør til kraftstasjonen.

Kraftverket vil få en midlere årsproduksjon på 12,5 GWh og en installert effekt på 5 MW. Det er planlagt å installere 2 turbiner med største slukeevne på til sammen 6,5 m³/s og minste driftsvannføring på 0,4 m³/s. I søknaden er det foreslått en minstevannføring på 0,05 m³/s hele året. På den strekningen av elva hvor det er planlagt å benytte vannet til kraftproduksjon er middelvannføringen beregnet til 2,47 m³/s.

Om søker

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Clemens Kraft AS er et datterselskap av Opplysningsvesenets fond. På søknadstidspunktet var det Fjellkraft AS som stod som søker, men Clemens Kraft har i mellomtiden tatt over flere av Fjellkrafts småkraftprosjekter, blant annet denne søknaden om Kløvstad kraftverk. I følge søknaden har Fjellkraft inngått avtale med fallrettseiere om leie av fallrettene. NVE har imidlertid mottatt brev fra en av fallrettseierne, Forsvarsbygg, om at en slik avtale ikke er inngått med dem.

Høring

Saksbehandling av søknader etter vannressursloven er gitt i lovens kap. 3. I henhold til vannressursloven § 24 2. ledd, bokstav c, kan NVE unnlate kunngjøring dersom det er klart at en søknad må avslås. NVE mener bestemmelsen kan anvendes for søknaden om Kløvstad kraftverk.

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) vurdering og konklusjon

Søknaden inneholder en miljørapport om biologisk mangfold i og rundt vassdraget. Denne er utarbeidet av Norconsult. Det er blant annet registrert en bekkekløft rundt Jøgerfoss. Denne er nærmere undersøkt av Biofokus, som har opparbeidet god kompetanse på bekkeløfter gjennom arbeidet med DN's bekkeløftprosjekt. Konklusjonen i rapporten er at tiltaket vil gi stor negativ konsekvens for naturtypelokaliteten ved Jøgerfoss som ble gitt verdien A (svært viktig).

Naturmangfoldloven trådte i kraft den 1.7.2009. Loven fastsetter forvaltningsmål for arter, naturtyper og økosystemer, og lovfester en rekke miljørettslige prinsipper, blant annet føre-var-prinsippet og prinsippet om økosystemforvaltning og samlet belastning. Naturmangfoldloven § 7 legger føringer for myndigheter der det gis tillatelse til anlegg som vil kunne få betydning for naturmangfoldet. I NVEs vurdering av søknaden om Kløvstad kraftverk legger vi til grunn bestemmelsene i §§ 4 og 5 samt §§ 8 og 9.

§ 4. forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer

Målet er at mangfoldet av naturtyper ivaretas innenfor deres naturlige utbredelsesområde og med det artsmangfoldet og de økologiske prosessene som kjenner seg den enkelte naturtype. Målet er også at økosystemers funksjoner, struktur og produktivitet ivaretas så langt det anses rimelig.

Ifølge Norconsult sin miljørapport vil tiltaket ha stor negativ konsekvens for en bekkeløftlokalitet med tilhørende fosserøyksone som har fått verdien svært viktig (A). Lokaliteten omfatter en markert, humid bekkeløft og et fossegjel ved Jøgerfoss. Ifølge Biofokus er det i forbindelse med fossen en «*sjelden velutviklet fosserøyksone av en slik størrelse og utforming som knapt tidligere er kjent fra de sommervarme regionene i lavlandet på Østlandet*». De mener videre at naturtypen er spesiell både i regional og nasjonal sammenheng. Verdien på bekkeløfta er satt med bakgrunn i fosserøyksonen spesielt, og fordi naturtypen er rødlistet som «fosseberg og fosse-eng» (NT) i Norsk rødliste for naturtyper fra 2012. Det er dessuten funnet pelsblæremose (VU) i lokaliteten. Hovedvekten ligger allikevel på fosserøyksoneens utforming.

Om skjøtsel og hensyn står det blant annet at dagens vannføring bør opprettholdes og at «*små forandringer i vannføringen kan påvirke fosseyret og humiditeten i kløfta slik at store areal tørker ut*». Omsøkt tiltak vil derfor ha store negative konsekvenser uavhengig av slukeevne og slipp av minstevannføring ifølge Biofokus. Dersom kraftverket skal bygges mener NVE at det eneste avbøtende tiltaket vil være å flytte inntaket på nedsiden av lokaliteten.

Inntaket til Kløvstad kraftverk er planlagt rett på oversiden av Jøgerfoss. I søknaden er inntaksplasseringen kommentert under «alternative utbyggingsløsninger». Her står det at «*dersom man skal utnytte fallhøyden som utgjør Jøgerfoss, kan man konkludere med at det ikke finnes andre*

alternative plasseringer av inntak og kraftstasjon». NVE har derfor ikke vurdert en utbyggingsløsning med inntak plassert på nedsiden av den viktige naturtypen.

NVE mener tiltaket, slik det er planlagt, kommer i konflikt med naturmangfoldloven § 4.

§ 5. Forvaltningsmål for arter

Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.

I tiltaksområdet er det dokumentert pelsblæremose. Arten er fuktighetskreven. Biofokus vurderer potensialet for krevende/sjeldne arter, spesielt fuktighetskreven fattigbergsmoser og råtevedmoser som stort. Det er også et visst potensial for epifyttiske fuktighetskreven lav.

NVE mener at tiltaket, slik det er planlagt, er i konflikt med naturmangfoldloven § 5.

§§ 8 og 9. Kunnskapsgrunnlaget og føre-var-prinsippet

Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.

NVE har vurdert de undersøkelsene som dreier seg om bekkekløftlokaliteten. Kunnskapsgrunnlaget for resten av tiltaksområdet er ikke vurdert, da det ikke er ansett som en nødvendig del av grunnlaget for å fatte vedtaket i denne omgang. Feltbefaringen til Biofokus er utført den 11.10.2012. Det var et tynt islag i fosserøyksonen, slik at nøyte undersøkelser ikke var mulig ifølge rapporten. Biofokus hadde imidlertid nok informasjon til å vurdere potensialet for ytterligere funn av fuktighetskreven arter, noe de vurderte til å være stort.

NVE mener området er godt nok utredet til å kunne si at lokaliteten er svært viktig. Hovedvekten bak denne vurderingen ligger i miljøets sjeldenhet. Basert på kjent kunnskap er ikke NVE i tvil om at tiltaket, med stor sannsynlighet, vil kunne svekke verdien av bekkekløften med tilhørende fossesprøytsone. Kunnskapsgrunnlaget er derfor, etter vårt syn, oppfylt.

Det vi ikke vet er omfanget av en eventuell utbygging, og hva som vil kunne gå tapt av naturmangfold i fossesprøytsonen dersom denne bygges ut. Med bakgrunn i at også uoppdagete sjeldne- og rødlistede arter kan forsvinne som en følge av en utbygging mener vi at føre-var-prinsippet kommer til anvendelse og må vektlegges i denne saken.

Konklusjon

På grunn av konflikt med sjelden og rødlistet naturtype av A-verdi, uten muligheter for avbøtende tiltak, er ikke kriteriene i vannressursloven § 25 oppfylt. NVE gir ikke tillatelse etter vannressursloven § 8 for bygging av Kløvstad kraftverk.

Alternativ inntaksplassering

NVE har ikke vurdert alternativ utbyggingsløsning med en inntaksplassering nedenfor Jøgerfoss. I søknaden står det at det ikke er andre alternative inntaksplasseringer, da det er ønskelig å utnytte fallet i fossen. Dersom dere allikevel etter en revurdering skulle komme til at det er aktuelt å søke om tiltaket med inntak nedenfor fossen, vil vi ta en søknad om dette til behandling.

NVE har 5 andre søknader om småkraftverk i Kongsberg og Nore og Uvdal. Disse skal behandles samtidig, med høring til høsten og befaring våren 2016. Dersom en ev. søknad om alternativ utnyttelse av Kløvestadelta skal bli med i denne pakken med saker, ber vi dere om å gi beskjed om dette så snart som mulig.

I følge den miljøfaglige rapporten som er levert med søknaden er det funnet elvemusling i vassdraget oppstrøms kraftverket, men det er ikke kjent om den finnes på berørt strekning. I naturbase er hele strekningen fra Ravalsjøen markert som aktuelt område for elvemusling. Dersom dere går for en alternativ utbyggingsløsning må det gjøres en tilleggsundersøkelse av om det finnes elvemusling på berørt strekning. I tillegg skal det vurderes hvilke konsekvenser en utbygging vil ha for eventuell elvemusling i tiltaksområdet, sammen med forslag til avbøtende tiltak.

Tilleggsundersøkelsene skal utføres i henhold til NVE-veileder 3/2009 og av personer med kompetanse til å foreta gode inventeringer og faglige vurderinger av tiltakets virkninger.

Kravet om tilleggsinformasjon med nødvendige undersøkelser er hjemlet i vannressursloven § 23, 2. ledd. Kravet er av prosessuell art og ikke et enkeltvedtak som kan påklages.

Ev. oppdatert søknad med alternativ kraftstasjonsplassering må sendes inn så snart som mulig etter at undersøkelsene er gjennomført for at den skal kunne sendes på høring sammen med de øvrige sakene i Numedal.

Om klage og klagerett

Dere kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jmfør forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

